

КЪМР-НИ, ПАРЛАМЕНТИНДЕ

Борчла къалай жыйылганларын тынгылы тинтирге оную этгендиле

КЪМР-ни Парламентини Президиуму республиканы законны чыгаруу органын тамгасы Чеченаны далай бардырлау кезинде маъналы законпроектини бер къоумуну кыргызды.

Парламентини 24 депутаты айталары бла КЪМР-ни Конституциясы торлеуну ле кирирге белгиледи. Ол а республиканы Баш Законун федеральный законду дательствого келтишдири муратда этиледи. Киришторлеун топлеген башламчыкълары аранларында Правительствону кесини ишини юсюнден Парламентини отчъ этиу, КЪМР-ни Адамны эркинликери жаны бла уполномочиянын заканы чыгаруу кытышырга эркин болган субъектлени санын кошуу бардыла. Аладан сора да, сазени, айтылган маъналары бла байланы торлеуну кърпозтленди.

Жыйылуда «Сира эмда ол къошулу этлген суулар суула сатарга, ол санда къурау, апланы хайырланьрга (инерге) эркин этилген ашнаны тохташдыруну жор

асламан ол спортсменлени хазырлауга эмда физкультураны бла спортну жайууга бергенди.

Жашу журт-коммунальнъи молкпе бла жалчытуу да монополисте этген онуюла законга келишгенерини бла къалъанларын тохташдыруу жаны бла ведомствого аралы комиссияны отчъу жыйылуда маъналы ишледен бири болганды. Комиссияны председатели, Къурулуш, ЖКК эмда отлукъ-энергетика комплекс жаны бла комитетини председатели Валерий Гриневич бирдиргенге кере, бу къыйын уполномочия кърпозтленген сора озба кезуну ичинде «Аб-балкагъ» ОАО халкъны жумушларын жалчытуу ишин илтиргенди. Баш министрстволаны, ведомстволаны бла молкени таматалары бла бирге бу монополистени иши къаты озсолткенди.

Аны жаны башчылары Парламентини Президиуму 2009 жылда 24-чу апрельде

этген онуюларын толтуруу жаны бла шарт мадарла этерге итингенелери энчи чертилгенди.

Аны бла бирге комиссия адамланы газ бла жалчытуу юсюнден келишимге къол салуу иш тийишпине бардырылмаганын белгиледи. Бусагъатха этилген келишимге 6 мингте жет-медиле, юйени жыгытуу къезуи башлангычны дери уа, ала 100 минг чаклы болурга керекдиле. Андан сора да, аны текстинде газ биреунчоу бла аны хайырланьучуну эркинликлери бла борчларын тохташдыруу да кемчиликке бардыла. КЪМР-ни Парламентини Аппаратыны право управленийсын, прокуратураны, Россей Федерацияны Юстиция министрствосуну Управленийсын специалиствени къатышыулары бла келишимге тосетуле хазыр этилгенди.

Акъры 2-чи бетдеди.

Жангылыкъ

«Жулдузлу» объекте энди бизде да бардыла

КЪМР-ни Спорт эм туризм министрствосунда республиканы бир неча спортнирине бла пансионатына апланы даражаларын кърпозтен «окудузлань» юлюшине аталгын жыйылуу болганды.

Тобешуно спорт эм туризм министрствозаместитени Улакъланы Юсюн бардырганды. Жыйылганын ол бауда айтылган иш бла байланы тийиштуе бардырган «Курорт и экспертиза» ОАО-ну генеральный директору заместителни Александр Денисов бла шагырай эткенди.

Биз сизни республикада бек маъналы ишини башлагъанды. Ол а курортланы айындауу жаны эм ахшы атлады. Бизни жорукларыбыз тийишлиликке богонлюкде «ючюшер жулдузлу» даражада «Маяк», «Чайка» санаториле ишледиле, - дегенди Денисов.

Биз бла уа предпритияны таматалары бла келеширине жулдылары бла къабырга къангаланы эм сертифициланы беруу болганды.

ТАПАСХАНЛАНЫ Аминат.
Суратны ХОЛАНЛАНЫ Марзип алганды.

Улакъланы Юсюн «Маяк» санаторийни директору Мамайлары Галияны саугалдыла.

Конкурс

Психолога усталыкларын кърпозтендиле

Бу юнлерде КЪМКЪУ-ну усталыкларын бедожен институту бла КЪМР-ни Билим беруу эм илму министрствосуну башламчыкълары бла «Педагог-психолог КБР-2009» деген ат бла профессионал усталыкны республиканы конкурс болганды.

Анга къатышканды билимлерине педагогика эм психология ишини къалай даражада бардыргандарына Билим беруу эм илму министрствосунда, Къабарты-Малкъар къырал университетинде, психологияны маъналы педагогика комиссиясы арасында, Кырал банкдан, КЪМКЪУ-ну усталыкны усталыкларын бедожен институтуну психология кафедрасында психолога багъа бингендиле. Жориге башчыкъ оларда айтылган институтну директору Нина Емузова этгенди.

Конкурсун ишини къатышканды апларында селеше, Нина Гусерова «Педагог-психолог Россия-2009» деген конкурс чечиргенди эм Къабарты-Малкъарда уа ол биринчи кере бардырылганы бирдиргенди. - Билгэй эришмеле, - дегенди ол, - усталыкны профессионал даражаларын ачыкъларга болуудадыла. Билим республика энди дери алы конкурсу къатышканды, ахтемленганы психологарыбыз, педагогарыбыз да бардыла. Аны сибегли ала конкурсуа къатышканды он-

НЕ ЗАТ, КЪАЧАН, КЪАЙДА?

Къабарты-Малкъарны толтуруучу власть органдарыны асламысыны кеслерини Интернет байламчыкълары бардыла.

Бек уллу эмда артыкъда кеп билдирюлерини болган сайт а Президентиники <http://www.president-kbr.ru/> Мында Президентини ишини: ол къалай кенгешле, тобешуле бардырганыны, къайры барганыны, не зат айтканыны юсюнден да толду хабар бериле. Аны бла бирге Правительствону ишини эмда республиканы башчыларыны башламчыкълары бла чыгарылган норматив актылары юсюспенден да билдиреледи. Материалланы орасагъат салындадыла сайт-а. Президентини ишини ай сайын жангыртыла тургъан графика да кърпозтленди. КЪМР-ни башчысында къалай комиссияла ишленгенлерин да кърпоге болууда мында. Дагъуда Президентини къатышуну бла бардырылган торлюрлю ишледен сурат репортажла, видеоожетле, асламлы информацияны органдарына хайыры шарты да бардыла.

Сайта Интернет-примъ-ны аны юсю бла хар адам да Президентге письмо жибериге, тилегин, таргытуун, алгышлауду да айтърга болууда.

Акъры 2-чи бетдеди.

«Мени таулулагъа сыймеклигим таркъаймайды»

Таукел чыгып Эверестге, ёхтем салдыгъ жюреклерге

Унутулу жокъду ахшыгъа

Хорлатырга киши да сыймеклигим

2 бет

3 бет

4 бет

4 бет

Къышха хазырланыу

Иги кесек ахча бёлюнюрюкдо

Толтуруучу властыланы, жер-жерги самоуправленийланы баш борчларындан бири - келпир къышха адамлага тийишли жашуу болуула къыруу бёлюмлерини чырмаусу ишлеуерин жалчытуу. Аны болдуру мурат бла КЪМР-ни Про-мышленность, отлукъ-энергетика комплекс эм жашуу журт-коммунальнъи молк министрствосунда айткандарына кере, «2002-2010 жылда Къабарты-Малкъар Республиканы жашуу журт-коммунальнъи молк-норформалу эм модернизацялау» энчи програм-маны кечиргенде тохташды-

рылган ишлеге республикалы бюджетден быйыл 136 миллион сом бёлюнюрюкдо.

Ол ыркыны 66,2 миллион сомуну жашуу берген обору доварини алышдыны бардырыла, жылуу барган ышуну седиреген жерлерин жангыртырга берилди. Ол санда жангы мындан ала 55-си, 51 жангы насос салындырылды.

Жаруусузга айланган суу ызыланы жангыртыу 77 километр чаклы узундукта тамаланьрыкъды да, ол мадарлагъа 65,4 миллион сом къурартырга белгиленгенди. Арха салыназыкъ ишледен бири - авариялык

зулеге къыстырыкъ этиллик обору доварини ба матери-алланы жыйшыдыруу да, ол затлагъа 4,4 миллион сом бёлюнюрюкдо.

Промышленность, отлукъ-энергетика комплекс эм жашуу журт-коммунальнъи молк министрствого аш чаклыкъ этерге мындан ала салынган Адиб Керегову билдиргенге кере, жашуу берип тебирер кезге хазырланьрга деп шахар округланы бла муниципалый районын администрацияларына республикалы бюджетден 80 миллион сом бёлюнюрюкдо. Ол ахчадан Нальчикке 15,78 миллион

сому жетерки да, 6,2 миллиону кеп фатлары юйени ремонтна, беш миллион сом чаклыны суу бла жалчытуу системалары тап халъга келтириге, 4,6 миллион сомду да жылуу беруно тийиши даражакъ жетдирге кереткиди. Айла ишлеге асламан ахча Бахсан эм Прохладный шахар округлагъа, Бахсан эм Урван муниципалый районлагъа берилдики.

Бёлюнген ахчаны толусунай белгиленген ишлеге къурартыу министрствону жанында контроль этилпн турлуханы.

ТАТЫХАНАЛАНЫ Борис.

ФОРУМ

Къалмукда унутулмазлыкъ юч кюн

Къалмук Республиканы Элиста шахарында «Таза жорек» деген ат бла бардырылган биринчи жаш тёлу халъла аралы Форуму Азербайджан, Кавказстаны, Туркменистаны, Монголияны, Ираны, Къытайны, Абхазияны, Юг Остияны эм Юг федеральный округу келечирини жайганды.

Аны Къалмукну Правительствосу, республиканы кырал университети, Юг Остия эм Абхазия республикалы башламчыкъ тохташдыруула сабыллик, Пержиносо бла Юг Остияны къауында къыйынлыкъга тошленге болушукъ этуу жаны бла штаб къурап бардыргъандыла.

Бизни республиканы ары инфорמצия коммуникцияла жамауат биригилени эм жаш тёлону ишлери жаны бла министр Борис Паштов башчылыкъ этген делегация да барганды. Анга эмки студентле Аюланы Джамалия бла Аманжоланы Алим жик эм.

Ары келгичи биз бу республиканы юсюнден жалауба анга Кирсан Юлюмжинов башчылыкъ эттигин, анда айтхалыкъ Сити-Месс - отуз олимпиада битеуини шахмат олимпиядады бардыргъа ишленген Шахмат шахарчыкъ - болганын биле эди. Андан сора да бу республикада хар ким да шахмат ойныдыла эм бир-бирге ышардыла. Онеки шикти бла Остап Бендерге эсертиге да жалауба мында барды.

Форуму биринчи кюннде бизни теймерлик эскорсияла сакъийла эде. Бек алыгъа бизни Къалмук ару будист жу-

рулларына этгендиле. Жорукълагъа кере, хар бири кырган алы кийимни тешерге керекти, тиширлуула уа тёлону проректи этпеди.

Биз бла айтылы Шахмат шахарчыкъга баргъанды. Ол Элистаны кыйырында орналыды. Тюз ортасында Шахматланы двореци болган район мында спортну бу торлюкпен турлюле бла олимпиядала бардыра тургъа деп ишленгенди. Сити-Месс «Девнадаш ступель» романдан Ню-Васюканы проектинге кере жарашарылганды, анга Остап Бендер проректи этпеди. Ара майдаанда уллу байрам концерт болганды.

Акъры 2-чи бетдеди.

Байрам

Программа уллуду

Россейни юноне Нальчик шахары администрациясы уллу байрам программаны хазырлагъанды. 12-чи июльда да шахарны жаш тёлосу «Кавказда студент жаз башы» деген фестивалга къатышканды орам бла баруулары къулушукъду.

Ол кюн паркъда 12 сагат 30 минуттан бардык эстрада-духовой оркестр согуп турлукъду. Муниципалый коллективле концертлерин кърпозторюкдо. Библиотекала да бир жанында къалыкъ тийюлдило. Апланы бары-

гирликде, 18 сагъатда, Абхазия майдаанда КЪМР-ни белгиле эстрада жырчыларыны къатышкандыла бла байрам аныдан сора бардырылды.

Концерт 20 сагъатта жаш тёлу дискотека башланьрыкъды. Ол 22 сагъатта Фейерверк бла башланьрыкъды.

Ол кюн паркъда 12 сагат 30 минуттан бардык эстрада-духовой оркестр согуп турлукъду. Муниципалый коллективле концертлерин кърпозторюкдо. Библиотекала да бир жанында къалыкъ тийюлдило. Апланы бары-

сында да тематикалы китап, сурат кърмочле кууралыкъдыла. Россейни юнон байрамлагъа сайбанын атамлары жаны бла койретиню Жабагы Казанко атлы арасы, сабий чыгармачылыкъны «Эрудит» деген арасы да тири къатышырыкъдыла. Аладан сора да, Нальчикде спорт эришчиле да бардырылды.

КЪБАДИЯЛАНЫ Нуржан.

ДУНИЯДАН ХАПАРЛА

Республикадо ролны созеркидиле

Ф-ни Президентини Дмитрий Медведев кырал жумуш бла Дагъыстанга келгенди. Анга эм аны бла келгенге республиканы башчысы Муух Алауди эм башха усталыкъду. 12-чи июльда Дагъыстанга келгенди Дмитрий Медведев республикада болуну хар не жаны бла да тинир эм кенгеси бардырды турлукъды.

Сабийини изледили

Комиде сазган байрам юнлерде ачында соптургы деп, устат тийиш биричи классда окугъан сабийини этпгенде, 8-жыллыкъ жашчыкъларын экиси тас болгандыла. Аладан юнлерде 200 арман жашылган, МЛС-ни куурлары служба, ашчылы къатышарыла.

Жашчыкъланы ызыларын, кече къала турган жерлерин таба туралы. Аладан узагъ болуула темир ку барды Эшитип, алайгъа келер золе деп, электровозга да сызгырып этедили.

Жашчыкъла, поездге минип, узакъга кетип къалгъан болурла деген оом да барды. Бу иш бла байланы «Сакъсызлыкъ» деген статья бла улугъонь иш да ачылыды.

Мурдрло къамсайдыла

Дагъыстан ару шахары Махачкъалада бандитле миллионларлы машиналарына ат ачкандыла. Аны халътастындан эки миллионер елгенди, кючелден болышчыкъа тошгендиле.

Бу мурдрлыкъ ишини этенле чапан болуп а ишлени министр Магомед Тагирова

Жазылыу

Хурметли жамауат!

«ЗАМАН» - миллетибизни жангыз газетиди. Аны бетлеринде малкъар халкъны культурасынын, тарыхынын, богонгину жашаууну, айтхалыкъ адамларынын, жетишмирлерини эмда жарышуларынын юсюнден басмаланган тынгылы материалланы сиз бир башха изданинда табалыкъ тийюлсюз.

Алайды да, жазылыгъыз, билеклик этигиз кесизгиз газетигиз! Мындан ары да ол сизни керти шухёгъуз, огъурлу сёз нёгеризин болур деп ышанабыз.

Бул мурдрлыкъ ишини этенле чапан болуп а ишлени министр Магомед Тагирова

«Заман» газетини редколлегиясы. Бизни индекснубиз - 51532

Таукел чыгыш Эверестге, ёхтем салдың жүрөклеге

Озгын орта кюн «Заман» газетин редакцияда айтылган эмгекчилер Эмеззаны Абдул-Халим бла тобушун болгонды. Ол ары кеси ишлеген МЧС-ни Элбрус каллеу-кыргычы болгонго тамгалы. Тиланы Борис бла бирге келген эди.

Жыйылынуу «Заман» газетин баш редактору Аталаны Жамал аханды. Ызы бла ол сөзгө Борисге бергенди. Кыргычарууналы тамгалары ишлерин юспериден, Абдул-Халимни сынууну, кюч-кыраууну юсюнден да толуга халар айганды.

Сора кезиу Эмезз улуға жеткенди. «Эверестни башына чыгырдыңа, кыаллай сезимле билгенге эдисең?», «Аны башына тикмиди?», «Андан биринчи кимге эшлеген эдинг?», «Жолда кырккымы эдинг?».

Малкяр халкыны байрагы ом бийик тауну башында.

Сыйлы муратына узакъ жол

«Бек кыямат тау санга кыайсы эди?» - ма ол жууала берген сорулганы бир кесеги.
«Абдул-Халим айтаңага кере, ол Минги тауға биринчи кере 28 жылдыа өргенди. Ол жыл сан алымынче кечирер окуянады. Алай, битен алындыа баргыяныла озуп, Элбрус аны башына да чыгырды аны кесини кырауына ышандырган. Эверестге өрлөгө да ол кюн көлөнгенди. Андан ол жигитини юсюнден Тиланы Борис эшитип, жашын излеу-кыргычы кырауыма да чыгырды. Андан бери ол анда ишлейди.

Абдул-Халим ишини, гирд болганы юсюнден жүрүшү олоп айтканды. Жашауунда бек улугу жетилимин да чыгырды. Андан бери ол анда ишлейди. Абдул-Халим ишини, гирд болганы юсюнден жүрүшү олоп айтканды. Жашауунда бек улугу жетилимин да чыгырды. Андан бери ол анда ишлейди.

Абдул-Халим ишини, гирд болганы юсюнден жүрүшү олоп айтканды. Жашауунда бек улугу жетилимин да чыгырды. Андан бери ол анда ишлейди.

Абдул-Халим ишини, гирд болганы юсюнден жүрүшү олоп айтканды. Жашауунда бек улугу жетилимин да чыгырды. Андан бери ол анда ишлейди.

Абдул-Халим ишини, гирд болганы юсюнден жүрүшү олоп айтканды. Жашауунда бек улугу жетилимин да чыгырды. Андан бери ол анда ишлейди.

Абдул-Халим ишини, гирд болганы юсюнден жүрүшү олоп айтканды. Жашауунда бек улугу жетилимин да чыгырды. Андан бери ол анда ишлейди.

Абдул-Халим ишини, гирд болганы юсюнден жүрүшү олоп айтканды. Жашауунда бек улугу жетилимин да чыгырды. Андан бери ол анда ишлейди.

Абдул-Халим ишини, гирд болганы юсюнден жүрүшү олоп айтканды. Жашауунда бек улугу жетилимин да чыгырды. Андан бери ол анда ишлейди.

Абдул-Халим ишини, гирд болганы юсюнден жүрүшү олоп айтканды. Жашауунда бек улугу жетилимин да чыгырды. Андан бери ол анда ишлейди.

Абдул-Халим ишини, гирд болганы юсюнден жүрүшү олоп айтканды. Жашауунда бек улугу жетилимин да чыгырды. Андан бери ол анда ишлейди.

Непалны халкыны элери, ормалары да тауулуанькылы кибикиди.

тапай сурат келтиргенди. Ала-да Непалны халкыны жашауу, турмуштарын, кыонак жолдери, таулада лагерлерин, алымынче, Эверестни, анга чыгыр турганын, ол бирге-сини элпеген байрактаы тау башында «айкыпталханын ке-рүрге болгонды».

Жолдору бек аур болганын, 6100 метрден ары буна башталып, алымынче саны-нында эки тишпур да барып, ала чырмау эткендерин, бир-бирде 10-15 минуту жерлеринде оосолгондой, бир кыялуу бутларыну юшюткендерин да айтканды Эмезз улу. Аны кыауу му беш адам эдиле. Бирини, тамагың ауруп, лагерьде кыалганды. Орусту кишини жыл саны жетилимин этпеганы оосолго кырауу жеткенди, ингилизли шүбү бутларын юшюткенди, французлу а, өрге кырап, Эверестни бузул «жу-лун» жергенди, кыоркут, андан ары бармаганды.

Абдул-Халим хар интервьо-до айтканлай турганында алы-нист психика жаны бла кюлюк болуруга керектин. Фран-цузлу жана, аны окумуң кере, бу жаны бла кырауу эдиле. Ол даргыда бир шарты ачык э-генди: Гималайга жыылыг-ган алымынчелени барында он-гилу болганын озгөнлей тур-ганды. Бу аур жолуулуунда, жана кыоркуу болган кезилде Аллаха ийнанмак-тыгы анга болушканы да айт-канды.

Жарысууга, алымынче да болмагандыла. Ол эрттеден шүбүлк жюрөтгөн Кыза-кстандан келген алымынч, шөрлөдөн бири да кзар, буз тободонда кыалгандыла. (Шөрлө Эверестти этгенди өлгөнлени сыйлы кередиле). Гималайда излеу-кыргычы иши оосан жалда болганы бу иштин устан харбатыханды.

Амаллары бола турганлай, була ортасына кырап, анда кыалганын нек илеме-герлерин билемей, - дегенди ол. Алымынчелени бир-герлерине барган гилде да бу усталыкка, иш этип юйрөн-мей, андан-мында келгенди-ле. Бам, излеу-кыргычы жаны оосан жалда болганы анданды.

Алай Непалны халкыны озурлу кылыккаларын, жа-рык адамла болганын аны билгендери Абдул-Ха-лим. Анда таулада бир торло техника болмай, яканы сырт-ларында неда адамла кесери-ташы ташып, жашар журтла-

ны, кыонак юйлени да алай ишлейди. Анда алымынч, туризм бек айныдыла, биз алыкша таулаңа хайырларын кере юйрөнмегенбиз, дегенди ол. Жарысууга, анда Элбрус-ну юсюнден билмейди. Тау-лауу алымынч шөрлөгө, аны су-раттарын керпюстү, бизни тау-убуну юсюнден халар да айт-канды.

«Кыайсы тилде сөлөшкөнүз? - деп да соргандыла. - Таулада бары да бир бирни аңгыладыла, - деп алга «чак-этез да» Эмезз улу, ол сабый жылларында ингилиз тилини окуганын, бусагата анда бир аламат сөлөшмей эоз да, шөрлөгө да андан онгилу бол-маганын хайырмаганды. Сора ол таулада гирд болуп ишлеген ким да ингилиз тил бла көп кере хайырларынга тош-генин да айтканды.

«Таулу таусу болмаз» деген-лей, ушакыда Эмезз улу Минги тауну дайым да сазыңгай турганды. Аны бла Эверест-ни тенгилешпир а, былай дегенди: «Минги тауну башында кюн сени бла тенг чыгырды. Эверестте уз ол сени анык то-бокдон чыгырды анык көрөн-ди. Ерге кырасан а, көгө ми-нип барганын болуп, кыорку-ругуң окуна келеди».

Алай болганыкыкта, тау-гыз өлгөндөн эоз, элбей-кутгаруу ишле кыянында, алымынчелени окумуң кере. Ол анга юлпөле да келтиргенди.

Жолуулукуда адам көмү торло сөйр ишлеге да тобей-ди. Мында эки жыл алгыз Аб-дул-Халим Непалда биринчи кере болгонды. Ол кыонак юйлени биринче кене кыал-ганды, тишпур кыргызча та-был, аны пек кыалында кыру-га эди. Эмезз улу анга сазы-га ача бергенди. Бу жол да алымынч ол тишпурга тобей-ден, кызчык да сыртында табылып.

Журанымсте Эмезз улдан мында ары мураттарын да соргандыла. - Бизде алай жашла барды-ла - 8000 метрден бийик он-төрт тауға да чыгыртылды. Республика болушса, ага бла Эверестте Тибетни жандыңды өрлөгө болгукду, - дегенди ол.

Сора эки бийик тауну башы-на өрлөп кыйткан жашыбыз Эмезз уланы. Абдул-Халим, аны Минеральные Воды ша-хара алай кыуанчы тобей-генге ылас этип, хар ким да муратына, ол жетгенча, жетсин, дегенди.

Кыарла барсы

Эмезз улу Абдул-Халим, Магкяр байрак шүүпүлдөй Бийик жүлдүз желлеринде! Эверестни бийик ташы.

Эмор-эморлөрдө эзден Кетмез кыуанч бердинг бизге!

Бийик элп Эвересттен, Нюр жүздүдүңг келбоскога!

«Халкым!» - деп, сыйраткан кыялдын Жолу бардың, кыарла барсы!

Кюндөн-кюнгө аны сыйлы болгон улугу бла барсың!

Кери эте шүргүланы Тауулары жерлеринден,

Хроника

● 2-чи апрель. Абдул-Халим Москвадан Непалга самолетт бл а учайды.

● 19-чу май. Бизни жерлишибиз Элмеззаны Абдул-Халим дуняны бек бийик тауна-Эверестге-чыкы-галды. Кабарты-Малкярдан биринчи болуп.

● 27-чи май. Айтхылк альпинист Элмеззаны Абдул-Халим Москваны «Домодедово» аэро-портуна учуп келген-ди.

Эверестте жол ма былай барганды.

«Сен башына чыгырлыксы», - деген ауаз келген эди

Кючюлени ичинде бек кючюлү

Бир бутун кере, ызындан бирси бутун да сындырганда, спорту кыюмгазга, анга кер-тимлей кыалырга сабый Аб-дул-Халимге кыялпай тюзюм, кюч-кырау да керек эдиле. Операция эте, докторла берген нархоз азылык этип, «саулап-бикмаш тыйгөнне теген жигит-ликте уа не айткын. Он кюн бил-диргендиге анга: «Бююн мын-га теген, сен көп жашарык-сы» - деп.

Абдул-Халимни жашуу ата-сы Мукайга ушаса, 103 жылга жетеркиди. Ол жыл саңда да чалгы чалгыны, бахчада ишлегенин кыюймагын кыарт, чынтты таулуца, ахшы юлгю кыюймагын жашын. Аны улугу кызы Захира айтды: «Ата биз-ге амаланы ичинде игилеши, игилени ичинде уа амалан-са», - деп бсдоргонди.

Элбрусну тийресиңде тууг-тукмай кенчончолкоксен кыйтанда, тозге бармай, ата-сыны жеринде ишлегенди юйюн. Кече - юн да, эрттен - ингир да деу тауланы керюп турган Абдул-Халим алага жеки айтмай амалы жок эди. Аланы башларына чыгып, тау-ланы кесине бойсундурган-ны керпорторге угай, адам улугу алага тенг болуруга кю-рөшкенин, таула аны, таулуңу, кеслерине тенг эртлерин деген сорруна жууал эдиле.

Абдул-Халимни дагы-ыда башы мураты - муслиман-даны сыйлы жерлерине барып, кен кыялыгы. Ол да бышын тобюлдү. Атасы Мукайдан бла аппасы Дагиден келген дара-жа, жолду ол. Экинчи - тау-лага элптен жолуна да бошдан чыгыртыганды. Анасы Харжи-лданы Минеральные водасы Жалпыланды Жатчи 1828 жыл да генерал Эммануэлини кыау-уму бла Элбруска биринчи чыгырган таууладанды.

«Аллах болушканды»

Эмезз улу Эверестни башы-на чыгырганы юсюнден инф-ормацияны бек бийик тау ту-лугу жашып кыалганды ол алай таза нети бла барганы сабеги деген оюм бла бошга-андим. Арта да, ол өзлөргим тоболуулары дегеней, кеси кесиме сорула бергендей тур-ганыма. Алымынчт бл тобуш-генде, аны юсюнден сордум.

Ол: «Таула кеслерине алага журмет этмегенлени кыюймай-дыла. Алайланы жуптүк кыа-дыла неда ала тобюңке кыа-дыла. Келге жаңада таулаңы кеслерине бойсундурганга из-лейди. Алайлага ала кес-лерини эшиклерин ачмайды-ла», - дегендиге, мен ырахат-ландым. Бюлюңда кыуандым, ол да бу өзлени айтканды: «Тауланы бойсундурмадыла, алага чыгырган этпейди».

Сора Абдул-Халим: «Кыран-да таула, Аллахдан кыоркутуп, кыалтырган этпейди. Аланы жашлары барчыда. Дайым да тепгенлей туралды. Тауланы Аллах жерни чайпалтай ту-рурга деп жаратканды. Аланы тамырлары жер юсюнде кө-рюнгерленген эоз, эки жере теренге кетеди. Кыяма кюн ала юзмөз болгукду», - деп аңгылатды.

Ол сагыпта мени эсиме кы-рачый-малкяр эпосда да тау-ланы юсюндөн поз бу оюм ай-тыгыны оомго тошою. Андан озюңкю келтирейм: «Ала (Тейриле - С.А.) жерни жарат-

ханда, жер кыалтырчук, тен-гиле чайпалуу, топкуну болгондыла. Нарт улуга, баш улугу, Тейрилеге жалы жылы кыйгыялдыла.

Жерни жаратканысы - кыалгыратмайгызы.

Суулары болдургансыз! - деп тилегендеринде. Кыя-нар - тейри, тауланы жаратып, жерге чокле этип угурды. Андан сора жерни кыалтыр-ганы, тенгилени чайпалгыры тогатыгандыла».

Сөйр тейломмодо, бурун, тейрилеге табынган замана-да окуяна таулуца тауланы юсюндөн Кырандача айтан-лары быра, Кыураны да бирча сыйлы керген таулу, Эмезз улу. Гималайны суугу-тун, бузуу кырын да хорлоп, Эверестни башына чыгыр-ганы болууга керекли шакя кө-рөндү. Да сора ким, таулу бол-маса?.

Альпинист кесини узакъ, кыоркуулу да жонун негер-си, траверсна, докторсу атта-ны: «Биргеме Аллах болгын-ды», - дейди. Бу өзлөгө эс бу-римай кыоргуға да болук эди. Алай, андан сау-саламат кыа-йтп, Москвага жеткендиге, ары дары кишиге да айтканды жашырынын аечи Назифага ачык эткенди.

Ай тейрегинчи окумуң, кыулымга алай ауаз келген эди: «Колга жанынчен ата-нырыксыз. Аладан жанынчен чыгыраркысы башыңа», - деп. Этеч бу өзлени маана Ми-неральные Воды шахардан Аб-дул-Халимге тобей келе турган ала айткан эди. Аланы стая-нда хайырлангыча оюмдо. Алай альпинист анга кыа-йлар берген оюм тынчык бермей турду. Реакцияда по-бешиду ол кесиди аны юсюн-ден. Андан сора башка сөйр ишини да эсгерди:

«Тырмауда кыуларуу ишле бада эдиле. Баксан суудан адамыны чыгыраргыра тошди. Мен, кесиме да жыл кысып, сууга бериме. Олсагат, суу улугу, мен жыгырдыла. Жашла жипти туруп тургандыла. Кесиме келгенде да, Аллахдан бы-лай сорам: «Бююн мени ахырк ююмюмдо?».

Ол: «Угу-ай», - дейди да, мени ачык то-бюме ташла салады. Башымы көтүргөнүмде, аузумда, бурунумда, не кыу-лакларымаду суу жокъ эди. Баксан суудан улугулар да эт-генди. Ол заманда мен ку-куумда кибиб турганма. Алла-ха не алай болушканды...

Экинчи кере тууганчады Альпинист жолуулуугуңда-н көп суратла да келтирген-ди. Алага кыары, былай дей-ди: «Бийикден-бийикте мине барганыбыз сайын, эсейдик да, суратта аз алганма. Жол-нун ол бөлөңдиге мен кыргы-ганын иши кыргы болгуну. Биргеме килорорт бол-гон да бар эди, аны бла 7000 бийикликде хайырланп баш-лаганма. Кепаланы тазала-майдыла да, тынгыле солур амал жокъду. Термоумда лир-чайны да оншюде игчгенме. Рюкзакыма, аладан сора, кюн кылапа бла сурат алган аппаратым бар эди.

«Сора не ашан турганыс? - Жукъ да уграй. Алай амал жокъду, ала Эверестни башы-на минип, шошрге да кыару-лун жокъ эсе, анда ашарма да, кюн аларма деген - башу.

«Сора не ашан турганыс? - Жукъ да уграй. Алай амал жокъду, ала Эверестни башы-на минип, шошрге да кыару-лун жокъ эсе, анда ашарма да, кюн аларма деген - башу.

«Сора не ашан турганыс? - Жукъ да уграй. Алай амал жокъду, ала Эверестни башы-на минип, шошрге да кыару-лун жокъ эсе, анда ашарма да, кюн аларма деген - башу.

Абдул-Халим тау тобюнде Кызаакстанны команданысы тренера бла чак ие, ол анга былай айтканды: - Сен Эвересттен тошмеген-си. Андан кыйгыланы папат-каларың этпейди чыгы.

Ол а жолуулуугуңда он ки-лограммдан көйге азганды. Шөрлөгө тауға аурдуклары көп болмаганыларны хайы-рганда чыгырды андан билди. Эмезз улугу ашмай турган кезулеры да болгонды. Сора андагы халкы мал соймайды, ол кеси кырдан алыгчон. Бизде олпарам эте салганга-ны сабеги эти да кырымтен-ди. Абдул-Халим 52-жылдыгы-нда да тау этгенди тобөндиге. «Повермя тилеген эди да бирог эт деп, барыбыз да ашмаганды», - дейди ол, хар замандача, ишара.

Альпинист Эверестте чыгы-п эттен жигитинин быгы лайлыбы. Алай аны професси-нал жандыңдан башка алы-нист толу ачыкларыды. Мен Москвадан келген. Паказаны тауларыңдан кыялган 4-жы-лык Алексей Милевичтен ке-сини оюмун айтыр тиледим. - Адам эки кере тууды: ана-сы аны тапкан кюн эм ол бир улугу иш эте», - деди ол. - Абу экинчи кере тууганды. 36-37 жылдыда жашла таулада мен-ден женгил айланганын кер-генимде, алымынчаны кыо-йрга керекди деген эди кесиме. Абу уа 52 жылдыа чык-гыңды Эверестте. Ол фанта-стиктды. Таулада бек айлан-ганыны кыаны жангырп тура-ды. Абу алынка 60 жылдыа дери, андан сора да чыг-зал-лыкты таулауга. Мен анга аны тапканды.

Абдул-Халимни биргесине ишлеген «Терексу» турбазаны баш инструктор Владимир Бел-ликовский (72 жыл) анга жашы-нама кыуанды. Аны окумуң кер, жанынче мени бира барг-ны, терен адамдыгы, халал-лыгы болушканды анга.

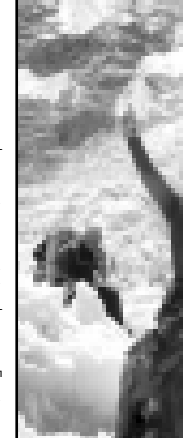
«Таулада Абуга толу ышан-гы болукду. Ол бек жууала-ды. Кыуларчундуу. Бир торло амал болуп таулада Абу кишини кыоркуу тобюлдү. Кесиме негерси, докторсу, тренерси жангылап кеттени - жигиттикте. Аны жорги ду-нияга кылай ачык эоз да, кыадыра да алай жарык бол-сун», - дей эди.

Элбрусдан башланды

Элбрус кырачый-малкяр халкыны белгим болуп, анга эди, эки бийик таулаңа кырап, жашауда, литературада да улуг жетишим этгени аны бла тен-гилештиргенбиз. Кырачый-ма-лай, жанынчысы Советтер И-майлыны ызындан: «Сен, Ми-ниги тау кибиб, бийиксе», - деген-биз.

Таулу алымынчт Эверестте чыгыртыны кесиме да аны биргесине өрлөгөнчө болуп, башыбы көкге жетип, Элбрус-дан да бийикке кетпорулук кыаруубузга ышанганды. Ол кюч-кыраууну бизге Эмезз улу бергенди.

Бам, Минги тауға журметибизни кыюмай (баша амалда жокъду, омынчинген-лени кечпейди), бек бийикке өрлөу андан башланганын унутмай, андан кюч-кырауу алып, башка Эвересттеге алай итинирге керек болуп. Эмезз-ланы Абдул-Халим а тукумуна кылай керек болду - өлмөз, унутулмас жигитлик этип...

Эмезз улу Эвересттен тобөңке жетди.

Он - наш, он с нами

А.-Х.М. Ольмезову

Он - сын Отечества, Он - наш, он с нами, И он герой, и мы гордимся им.

Вспукая ему, как говорят: «Ни пуха...»

Победа светит всем и оттого, Возшла к вершине моша и сила духа.

И чистота, и мужество его, И высвет, и ветер, Лидники и ослы, Дыхание смерти,

Но хвалито сил, Стап Эверест высоким

пядесталом Нароуду, что тебя, Абу, взрастил, Владимир БЕЛИКОВСКИЙ, «Терексул» турбазаны инструктору.

Всю жизнь он шёл к вершине год за годом, Спалас и помогал в любви бедо.

Перед страной, перед своим народом Он шёл к победе, Яркой, как к звезде,

Теперь на высшей точке рвет знамя, Внизу планетных далих синий дым.

Всю жизнь он шёл к вершине год за годом, Спалас и помогал в любви бедо.

Перед страной, перед своим народом Он шёл к победе, Яркой, как к звезде,

Теперь на высшей точке рвет знамя, Внизу планетных далих синий дым.

Всю жизнь он шёл к вершине год за годом, Спалас и помогал в любви бедо.

Перед страной, перед своим народом Он шёл к победе, Яркой, как к звезде,

Теперь на высшей точке рвет знамя, Внизу планетных далих синий дым.

Всю жизнь он шёл к вершине год за годом, Спалас и помогал в любви бедо.

Перед страной, перед своим народом Он шёл к победе, Яркой, как к звезде,

Теперь на высшей точке рвет знамя, Внизу планетных далих синий дым.

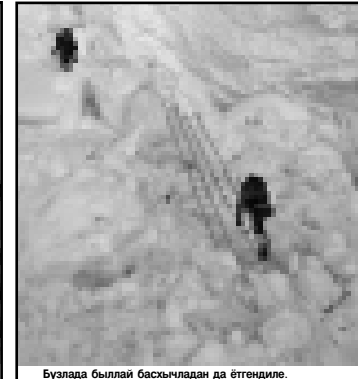
Всю жизнь он шёл к вершине год за годом, Спалас и помогал в любви бедо.

Перед страной, перед своим народом Он шёл к победе, Яркой, как к звезде,

Теперь на высшей точке рвет знамя, Внизу планетных далих синий дым.

Непалны халкыны элери, ормалары да тауулуанькылы кибикиди.

Бузада былай басычладан да өткендице.

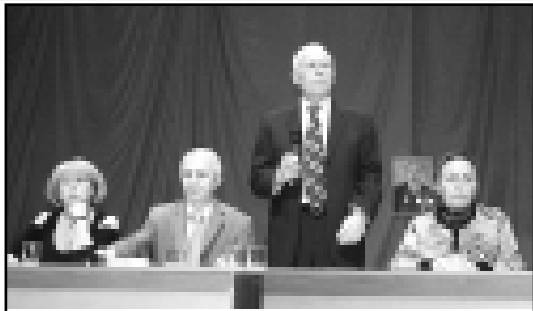
Материалыны басмага САРАККУЛАНЫ Асият жазылганды. Суратла ЕЛМЕЗЗАНЫ Абдул-Халимни архивинденди.

Презентация

Хасаниян Келтирбашева ойундогон кун чыгарыла мухтау жангырады. Аны сыптуу да бар эди. Эллиле, кынакыла да жашуудан замансыз, акымды кеткен милицияны полковниги Базоулан Сафарбийни июсондон эсергери китаны презентациясына келген эдиле.

Жигити июсондон жыйымдык гыа материалданы уа Темиржанланы Магомат жашырдына. Анга ол иште улуу болушкуну «Кабардо-Балкарская правда» газетни алгынын баш редактору Тагал Машуков эткенди. Автор китаны атына «Жарты кыялган жол...» деп атаганды.

Безо улуу июсондон китанде кесиртери оюмларын атасты Молотти, жангыз эгечи МА-

Президиум (солдон оңго) В.Щигрова, Темиржанланы Магомат, Гузеланы Исхакь, Базоулан Сафарбийни.

июсондон махтау сөзле айтакы уа анга кыянт битиргенни билдиргенди Заур Краймыл. «Бир жол ол иште иги да кечигип, ойюне тебириди. Дежурный жашлагы: «Сизин ашарга азыгыңыз бармыды?» - деп соралды. Жашуу эдеди: «Жокузу; алай эрттелиге дер ачанд имек, кылай болса да, кечинибиз», - деп лакырды этеди. Бир кесевден Сафарбийни иеси кыянде алат келди. Ма аллай кыягырттуу адам эди ол», - деп эсергенди андан ары Заур.

Огулуу аданы июсондон жорек ыразылыкларын этечи Мариям, бир эпилери, тенгери - КымР-ни Парламентини депутаты Суммайяны Ахмат, пост Додулан Аскер, жуугуу Гузеланы Жамал, келини Аминат, отставкада полковник Кочмызланы Мугалип, шахар администрациясы башчысы орунбасары Тобейяны Хызыр, биргесине көп жылланы куулук этген Арсен Каров, дагыда башала да айтачанды.

Жарсыгына, аны жулдуу замансыз батханды. Ахшы адам дуняндан кетсе: «Аллах да беке иги керекиде», - деуючуде. Безо улучала, алай да, көп тобемарды. Аны жашуу да хайт деген замандыа изогленди. Кеси да жашларны, кызыны да кыуанчларын кербалмай, алыны жетишмилери бла ахтамалдай.

Темиржан улу да тобешууде Сафарбийни иги тынганан, ол, керти да, ачы юлголе айтылырча адам болганын чертеткенди. Тобешууну ахчында Сафарбийни жуугуу Базоулан Малика жашка алат жазгын тизгинлене окыганды. Кыраачылы композитор эм пост Тамбийланы Кыясовт жазгын «ой-жырына ол кон ары келгенге брге туруп тынгыгананды.

Сафарбий а суратдан кырай эди. Ол унутулуу кыялыкыдан туюлду. Ол чынты адам эди. Анга, баш келгенге да шарт-атдыла.

ХОЛАПАНЫ Марзият.

ГИТЧЕ ФУТБОЛ

Хорлатыргыа киши да суймегенди

КымР-ни ни Спорт эм туризм министерствосу кзуруп, министерстволаны апараткыда спорту бир кыуаум торпюлеринде спорткиада бардыр окучу. Барыны а сичи чекленичи киче футболдон «Спартак» стадиону майдонларында биринде алыч жерле иочон эришуле болгондыла.

АлайМЧС-чыла ападан осал ой-намаганьылыгыа, мурталгына уа жетгалый эдиле. Топ штыгыла неди кыабь эшкени берип агычына тийди, бери жына чартлай эди. Оюн бошолгыра 10 минут кыялганлай а министрствоу камандасы 2-чи голу урады. Болсода МЧС-чыла тобешууну ахчында бир голу алыны кыабь эшкенине кирдиле. Ала, эсепти тең этип, кыабь эшкени алырчы сойгенлери керюнону тура эди, алай...

Хорлагыналаны уа КымР-ни футболдон федерациясы председатели орунбасары Мухамед Эздеков кубока бла сagramотла да сagramотла кыабь эшкенине кирдиле. КымР-ни спорт эм туризм министри Аслан Афунов да спартаккиадагы кыабь эшкенине барыны да ыразылыгын билдиргенди.

Ол кон 3-чу жер иочон КымР-ни Президентини Администрациясы камандасы бла Урууэм социальный айтыны министрствосуну келесилери эришгенди. Онуу алындын окыуна экинчида кочкорек болгандарын керюносттенди. Эңи тайида да ала кышпер топ ургандыла. Президентни Администрациясы камандасы озюпгы жаланд онуу ахчында бир голу уруп торпюнди алганды. Алай бла, Урууэм социальный айтыны министрствону 4:1 эсеп бла хорлап, 3-чу жери алганды.

Оюн кон биринчиден тиррек эткенди. Жауандан сора кырдик, сулу болуп, оюнго бир кесек чырмау эте эди. Камандыла да бир бирлерине хорлатмазга корешкенди. Болсода биринчи голу министрствоу келесилери ургандыла.

Хорлагыналаны уа КымР-ни футболдон федерациясы председатели орунбасары Мухамед Эздеков кубока бла сagramотла да сagramотла кыабь эшкенине кирдиле. КымР-ни спорт эм туризм министри Аслан Афунов да спартаккиадагы кыабь эшкенине барыны да ыразылыгын билдиргенди.

Спартаккиаданы итолорына кере, команда биринчида КымР-ни Президентини Администрациясы камандасы кыабь эшкенине кирдиле. Экинчи жерге РФ-ни МЧС-ини КымР-де Баш управленциясы камандасы чыкканды. Юночю жерге уа Спорт эм туризм министрствоу тийиши болганды.

ТАПАСХАНЛАНЫ Аминат. Суратны ХОЛАПАНЫ Марзият алганды.

Унутулуу жоккыду ахшыгыа

Зада олутурган жуууклары, ахлулары, эллилери.

риям, кырандыларды Суфрини бла Борис, жашуу Мурат, биргесине көп жылланы куулук этип турган Валентина Щигрова, Борис Гучинов,

Юрий Тхазалпжыев Арсен Каров, жууклары Гузеланы Жамал, эпилери Таумрайлары Далхат, дагында көп башчала айтачандыла.

Ол кон китаны презентациясы угай, Сафарбийни эсергери ингри эди. Аны Гузеланы Исхакь ахчыдан эки бардырганды. Ол Безо улуу

бек иги тынганын, аны дуняндан замансыз кеткени жууклыгыа, тенгелге да улуу буушу, ачы хапар болганын билдиргенди.

Милицияны отставкадагы полковниги, бусагытада уа «Нальчик» санаторийни кадрла бөлюмоно начальнигы Валентина Щигрова Безо улу бир заманда да ауазык келпюрк сөзлешмеленин, жарык кыладо адам болганын чертеткенди.

Байрамла милицияда ишлегенге буюндан кыйындыла. Алай кюнде Сафарбий коллегиялары жашууларын бир кесек жарык, жангыл эгер муртада юночю жылы аш эдилери, көп керек келтиргени. Бир жол а мени атым бла бөлюме Москвадан бир улуу посылка келди. Кеси уа жениги. Ичин ачы кыраарга а анда кызык голле. Жалгызла болганылыгыа, алай бир бек арыла. Безоулу алыны бөлюмдеги тиштырыланы Сегизини марты байрамга бла агыштыран ол кон ары келгенге брге та Москвада академияда окуганды кеси да. Профессорналда да ол болмаганча өсөр айдам эди, - деп эсергенди Щигрова.

Биринчи айда окууна Сафарбий, койлерине баргыт, атасы, анысы бла тыншарыны, алагыа жашларныны куулукуну адамга жуклап турганлай сынаргыа ол хорлагыа болушдала, дейдиле алиме.

ИГИ ТИШЛЕ – ИГИ ЭС

Тохоу университетни йолуу алимлери бир бөлкө сынаула бардыргандан сора саулукуу тишле эс бла тозоконей байланы болгандарын ачыксызандыла. Алимлени айтханарына кере, хар тш кетгени сайын аданы мыйсысны кыксыа заманы эс иочон жууялы кесеге да аса ишлеп башшайды.

Медикини оюмларын кере, аны сынтуу тишлене чыккы бла байлыгы этген нерва тамырлары изогленгенди. Нерва тишлери тошсе да, ма аллай бир заран келеди кыксыа болжалы эокибге.

Табаңлы аяк кийим кийгиз Табаңлы аяк кийим саулукууга иги болмагандан адамла эрттеден америкалы алимле ол оом тюз болмагандан ачыксызандыла.

Сез да жоксуу, оттанларны кыялнылырды бир кибик тюз болган аяк кийимге жорюрге тат болгыларына. Алай эсе да, медикини айтханарына кере, алай аяк кийимге аданын аркыа сөөгини, жиклерины арууларыны кыялгалууларыа, бармакыладо тубураны чыгууларына, аны кой, артигни кыялгалууна да себептик эттедиле. Медикле бек зарансыз табаңны бийиклиги 2,5 сантиметриди, дейдиле.

Ара газетален аялнын басманаланды.

КымР-ни ПРОКУРАТУРАСИДА Компенсация төлерикидиле

Кыабарты-Малкыраны Черек районуу прокуратурасы иш беричуле уруну закондательствону кыялай толтуру багыла эдеди тенткенди. Аны кезинде былай шартла белгиле болгандыла. «Аттолан Салих атлы кыуамлы завод» ачык акционер обществоу онуучулары, РФ-ни Уруу кодексини 136-чы статьясына изогленгенде бу куулук этип, 2009 жыны бир кичини кварталдыны иш хаккы эки айдан арткык заман озуп төлөгөнди. Тинтиле керпюрктерине кере, апрель айнда да адамла замандыны иш хакыларын аламангандыла. Алай бир мюлкеде борч 150000 манг сомгыа жеткенди.

«Черек агач молк» кыярал учурегенди да иш хакь жеткенде 2009 жылда 4-но апрельде те тенткенди. Ол алай бола турганлай да, РФ-ни Уруу кодексини 236-чы статьясына изогленгенде бу куулук этип, замандыны иш хакь бериле ичон юночю процентте төленимде иш бл иш хакь төлөуде борч болганы, тохтадырылган жоруклыгыа кере. Кыабарты-Малкыраны Черек районда бөлүмоно билдиргенди.

Тинтилуле кере, районуу прокурору «Аттолан Салих атлы кыуамлы завод» ОАО-ну эм «Черек агач молк» кыярал учурегенданы онуучулары терсикерин аныкташыла эм иш хакь төлөмөнлери ичон ача компенсация төлөргө керек болгандарын эсертегенди. «Аттолан Салих атлы кыуамлы завод» ачык акционер обществоу баш бухгалтери ТЕМЗИЛ Халимат, РФ-ни Административнй право нызамга бузукулук этип, уруу кодексини 527-чи статьясына тийишликиде жууага тарты иш ачылганды.

КымР-ни Прокуратурасыны пресс-службасы

Чачны тюзетиу – заранлыды

Салондаа чачларын тюзөткен тишрыла саулукуларына заран тошюрөдиле, дейдиле израильчи алимле. Медикини айтханарына кере, чачны тюзөткучу затлагыа кышчулууну формальдегид адамланы саулукуларына кырккычулууду.

Чачны тюзөткүр де парикмахеркагыа баргына чачларына сортоплекс растворыа формальдегиди кышчулугаман билгери керекди, улакокан ахчында, андагы англатма кыягытыны окутуу. Андан сора да, алимле формальдегид бек кырккычуу консервантды, дейдиле.

Абаданлагыа кон бек керекди

Англиячы. Кытайчы эм АБШ-чи бир бир алимлери абадан адамла конде тер-терк бола турала игиде деген оюмга келингенди. Тинтилуени бардырган алимлени айтханарына кере, «D3» витамин ультрафиолет тапсыла хайырынан кырадала, ол абаданланы сангырады а болды. Айтылган элемент аз болса уа, жорекни бла кыан тамырлары аруулары кыозгалыда, сахарини диабет болурга да кырккычулууду.

Тинтиле сынууга кыатышкан абаданлагыа 94 процентинде «D» витамин жетишмеленин, 42 процентини уа тобилический синдромлары болгандарын

тохтадыргандыла. Алимле абадан адамлага конде тер-терк бола тургуу уа деп бек кыаты айтдыла, саулукууга керек болган витаминни запасын кыйбейтир ичон.

Массаж кыачан да бирча тюзюдо

Кыялгы ишден сора массаж этлесе, кыаны айланууна эм аданын чырындан зараны затланы кетиулерине себептик этеде деген оюм барды. Британлай алимле уа, битеу дуняны специалистлери бу оюм жанылы этеди да, аны алайгыны ачык кылашкан бир шарт окууна жоккыду, дейдиле.

Аны кыой, тинтиле аур ишден сора массаж этиу шаунтолго кыаны барыууа чырмаулук этгенни эм сиют кылопте келтирун азайтыла айтты аныла. Ол себепден экспертте кыялгы ишден сора массаж эттиноу кыозгыул, ол сизге төрө эсе да, дейдиле.

Осал тошледен кыоркымагыз

Адамланы иги кесел омон тошле исансы халын осалдандырыла, дейдиле. Тинтиле уа алай болмагандан ачыксызандыла. Алимлени айтханарына кере, тошле, ол санда аман тошле да, андан кыондо кирген, зшиткен, сангаан затта бла байланы болдыла, ала уа адамны халын осалдандырганы кыой хар бир жерине салгыра болушдала. Аспамысында адам осал тошлени танг атарны алында кереди. Ала кыор-

КымР-ни НАРКОПОЛИЦИЯСЫ БИЛДИРЕДИ Ёлюмно кыайда сатханларын айт!

10-чу июндан башлап Кыабарты-Малкыранда наркотиктеге кыякыу «Ёлюмно кыайда сатханларын айт!» деген билтеуорсалы акция бардырылган.

Россеини Наркоконтролону федеральныи службасын КымР-де Управленциясы КымР-де МВД-да, республикалы наркология диспансерде, башка министрстволарда бла ведомстволарда 20-чи июньга дерги «ышынчулукуу телефону»-ну сауканы тохтауузу ишлерикиди.

Алаада законсуз наркотикте сатхананы осперинден билдиргилени, наркоманияга багышуу, профилактика эм реабилитация жаны бла вопроала жаны бла оюмла айтхананы саккалайдыла.

Россеини Наркоконтролону федеральныи службасын КымР-де Управленциясы сау сукуаны ичинде тохтауузу ишленин «ышынчулукуу телефону»-ны: 49-21-05 (Нальчикте жашагандарга), 8-300-700-70 (КымР-де МВД-ны 49-52-23; 77 (Россеини кыалайындан да хакысы өшлөргө болушду).

Управленцияны сайтыны адреси: www.ifsbrk.ru. Сөбөлүмү, билдиргич этерге болушкы башка телефонлорны номерлерин да билдирбеси.

Республикалы наркология диспансери - 44-17-87. КымР-ни Информатция коммуникация, жауап беригилуени эм жаш тейлеш ишлери жаны бла министрствосуну - 77-84-04.

КымР-де МВД-ны 49-52-23; КымР-ни Билим берүү эм илму министрствосуну - 47-23-46. Бахсан, Уран, Май, Терк райондаа жашаганды, бу башка айтылган номерлерден сора да, бу телефонлгаа сөшлөргө болушкыла. Бахсан шоткоода - 4-75-00; Нартылаша шахарда - 2-54-50 Майский шахарда - 7-32-00, Терк шахарда - 4-15-56.

Россеини Наркоконтролону КымР-де управленциясыны пресс-службасы.

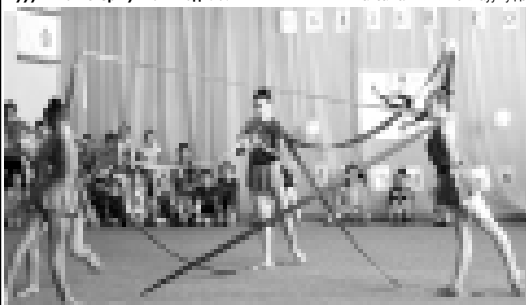
Биринчилик

Субайлыкны кёргюзтюу

Баш кон Собий эм жаш төлө чыгармачылыкны республикалы юночю «Сказки гор» деген ат бла художествону генистикондон КымР-ни чыккы биринчилик сымалындагы Ол «Бизим» детала республикалы деген акцияны чекленерде бардырылды. Анга Кыабарты-Малкыранан, Кыраачый-Черкесден, Север Осети-Аланиядан эм Ставропол кырайдын 100-ге жууук жаш спортуку кыатышдыла.

роткога айтканга кере, биринчида хорлагандалагра грамотала эм сайлы сауга-белек берилгенди.

Жаш гимнасткаланы байрамлары кыууачыны ачылуула «Зори Кавказа» телесу ансамблини гитче кыаууму да

Аскер

Контракт бла кыуулуккыа, окурга да чакырадыла

Нальчик шахарны аскер комиссариаты запаса болган эмда жыл салнары 20-дан 40-га дерги гражданданы контракт бла аскерде кыуулук этерге чакырады. Иш хакылары улгай - 25 минг сом эм андан да көп. Аны бла бирге аскерде кыуулук эткен, битеуору орта билим алгандарына кыярал документлери болган, жыл салнары 24-ге дерги гражданданы аскер-окуу юйлере киргирге айтыла бардырылды.

Нальчик шахарны аскер комиссариаты запаса болган эмда жыл салнары 20-дан 40-га дерги гражданданы контракт бла аскерде кыуулук этерге чакырады. Иш хакылары улгай - 25 минг сом эм андан да көп. Аны бла бирге аскерде кыуулук эткен, битеуору орта билим алгандарына кыярал документлери болган, жыл салнары 24-ге дерги гражданданы аскер-окуу юйлере киргирге айтыла бардырылды.

Контракт бла аскерде кыуулук этерге эм аскер-окуу юйлере билим алгырча оюнгене Нальчикке аскер комиссариата бу адресе билдиргиче болушкыла: Красноармейск орам, 26, 24-чо кабинет, телефону: 44-10-83.

Татьяна Саенко туринрге кыатышканыны барысына да улуу жетишимге жетерлене тевектенди. Эришчуну баш судысы, художествону гимнастикадан Россеини спортпадыны атагы Наталья Ко-

кыатышканды. Ызы бла уа, эришчуну башланып, сөбимле жеси жыл салнарына кере кыуулмада усталыкларын керюносттенди.

Бек кючюле уа богоничо эришкелден сора белгиле болушкыла.

Кыабарты-Малкыраны Кылтуура министрствосуну БАКСОЛПАНЫ Халимат Махмутовнагы жаны Марат ажымлы өнгенине, бушуу этип, кыягысы сөз берди.

Кыабарты-Малкыраны Кылтуура министрствосуну БАКСОЛПАНЫ Халимат Махмутовнагы жаны Марат ажымлы өнгенине, бушуу этип, кыягысы сөз берди.

УЧРЕДИТЕЛЬСКОЕ-КЫАБАРТЫ-МАЛКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал РЕДКОЛЛЕГИЯ: АЛИКАЛАНЫ Владимир, АПАЙЛАНЫ Музафар (баш редактору орунбасары), БЕШПАЙЛАНЫ Мугалип (баш редактору орунбасары), БИТТИРАНЫ Аминат, ХОЛАПАНЫ Хуа, ТОКУМАЛАНЫ Хусеини, ТОКЛУУЛАНЫ Борис (жууалы секретары).

ТЕЛЕФОНЫА: Редактору пресбайлы - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жуулы секретары - 42-66-83. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52. РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМОНЕРИ: Жамуат-политика жашууу бөлүмо - 42-67-68, 42-64-02. Экономика бөлүмо - 42-66-73. Культураны бөлүмо - 42-75-82. Социальный политиканы бөлүмо - 42-66-76, 47-27-59. Тезис, редакцияны материалдарына бөлүмо - 42-66-71. Писманланы, рекламаны эм билдиргилуени бөлүмо - 42-37-94. Тизмелени бөлүмо - 47-31-28. Сурат алачуу бөлүмо - 42-38-72. Бухгалтерлери - 42-38-87. Операторлор - 47-26-28, 42-39-65.

Газетни басмагыа КымР-ни Информатция коммуникацияны, жауап беригилуени эм жаш төлөмү ишлери жаны бла министрствосуну компьютер службасы хайыр эткенди. Ленин аты проспекти, 33. Газетини изилерне талпыруу юночи КымР-ни ленин факультетинин Информатция жууулукы. Телефонла: 42-06-51, 42-19-97. Газетини ронинагы сатык юночи КымР-ни «Россач» акционер обществосу жууулды. Телефон: 42-69-34.

Номерге грасдикге керө 19 сагызда кып салындаы. 21 00 сагызда кып салындаы. ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРГАНЛА: Саракулланы Асият - дежурный редактор; Кетчиниланы Зульфия - жууулгы секретары; орунбасары: Зезаланы Лида (1-2-чи бет), Акушуланы Фюруза (3-4-чо бет) - корректорла.

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ: 360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 5